

ภาษาไทย

หนังสือ

กรุงเทพมหานคร. เอกสารเผยแพร่กิจการของกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : สยาม พี. เค.
เอส. เทรตตั้ง, 2525.

งามพิศ ลัดยศวงน. หลักมานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2532.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. การประชุมวิชาการกรุงเทพฯ 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2526.

ชัย เรื่องศิลป์. ประวัติศาสตร์ไทยสมัย พ.ศ. 2352-2453 ด้านเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ :
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมานุษยศาสตร์, 2522.

เทียนฉาย กิระนันท์ และคณะ. รายงานการวิจัยพฤติกรรมในการใช้พลังงานในครัวเรือนของชาว
กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ : (ม.ป.ท.), 2525.

บรรพต วีระลัย. สังคมวิทยามานุษยวิทยา. ฉบับแก้ไขปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2517.

บุญลือ วันทายนต์. ครอบครัวและวงศ์วาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประชาชนจำกัด, 2525.

ปิยนาด บุนนาค และคณะ. คลองในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2525.

ผจงจิตต์ อธิคมนันตะ. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2520.

ผุสดี ทิพทัส และมานพ พงศทัต. บ้านในกรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

พิชิต พิทักษ์เทพสมบัติ และสุวัทนา วิบูลย์เศรษฐ์. สรุปผลการวิจัยของโครงการวิจัยต่อเนื่องระยะยาวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และประชากรไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

ไพบุลย์ ช่างเรียน. การบริหารผังเมือง : ทฤษฎีและแนวทาง. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2531.

ยิ่งศักดิ์ อิศรเสนา, ม.ล. ประวัติเจ้าพระยาอรรณพพิพัฒน์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2506.

เลนส์กี, เกอร์ฮาร์ด. มนุษย์กับสังคม : ความรู้เบื้องต้นตามแนวสังคมวิทยาหมากอด. แปลโดย ยุทธ ศักดิ์เดชยนต์. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

วินิต มันทากรณ์. การเผยแพร่กฎหมายในชนบทไทย. ม.ป.ท. ม.ป.ป.

สุนิห สัมครการ. มีเงินก็นับว่าน้อมมีทองก็นับว่าดี : ระบอบครอบครัวและเครือญาติของไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ เทเรตติ้ง, 2519.

สุนันทา สุวรรโณคม. ลักษณะทางประชากรและการใช้พื้นที่ในเขตชานกรุงเทมหานคร : เขตบางกะปิ เขตบางเขน และเขตมีนบุรี. กรุงเทพฯ : สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

สุนันทา สุวรรณโณดม. ลักษณะทางประชากรและการใช้พื้นที่ในเขตเมืองกรุงเทพมหานคร
(เขตพระโขนง เขตหนองจอก และเขตลาดกระบัง). กรุงเทพฯ :
สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

สุพัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย : ค่านิยม : ครอบครัวยุคใหม่ : ศาสนา : ประเพณี. พิมพ์
ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2528.

_____. สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. สังคมวิทยาการเมือง. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2527.

วิทยานิพนธ์

นภาพร หะวานนท์. "ผลของการออกไปทำงานนอกบ้านของภรรยาที่มีต่อความสัมพันธ์ใน
ครอบครัว." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

พรพรรณ สุรนันทน์. "การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในชุมชนเขตลาดกระบัง : ศึกษา
กระบวนการและผลของการขยายชุมชนไปสู่ชานเมือง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

พิศกุลทอง พิชัยยุทธ. "การศึกษาเปรียบเทียบจำนวนบุตรที่มีชีวิตอยู่และจำนวนบุตรในอุดมคติของ
สตรีไทยที่สมรสแล้วและกำลังอยู่กินกับสามีในเขตบางกะปิและชนบท." วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2521.

พิชญ์พันธ์ เศรษฐบุตร. "การหย่า." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

- ระจิตตา ณ พัทลุง. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนบุตรในอุดมคติของสตรีที่สมรสแล้วในชนบทประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- ระพีพรรณ หุ่นพานิช. "การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะการทำงานของสตรีไทยในเขตบางกะปิและชนบท." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- รุ่งพันธ์ เฮงรัมย์. "พฤติกรรมตามบทบาททางเครือญาติในครอบครัวในเขตมีนบุรีกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- รุ่งรัตน์ ศิริกิจวัฒนา. "ประสิทธิผลของการเผยแพร่ความรู้เรื่องกฎหมายทะเบียนราษฎรแก่ชาวชนบท จังหวัดฉะเชิงเทรา." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- เรืองฤทธิ์ ชมพุดมือง. "การศึกษาเปรียบเทียบขนาดครอบครัวที่ปรารถนาของสตรีผู้ย้ายถิ่นและสตรีผู้ไม่ย้ายถิ่น." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- วรารวรรณ เวชฉลัสน์. "การศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของกลไกการขยายเมืองต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตในเขตมีนบุรีกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- ลัษณ์หทัย สงวนศักดิ์. "สภาพเศรษฐกิจสังคมของผู้อยู่อาศัยในบ้านจัดสรรและอาคารชุด (คอนโดมิเนียม) ในกรุงเทพมหานคร : การศึกษาเชิงสำรวจเบื้องต้น." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

เอกสารอื่นๆ

งามพิศ ลัดด้ยสงวน. "วงจรรอบครัวของสังคมเพลนวิลล์ในสหรัฐอเมริกา." วารสารสังคมศาสตร์. 3 (กรกฎาคม-กันยายน, 2522) : 72-83.

ชลิตถการ วีรพลิน และอรุณี บุญประเสริฐ. "การขยายตัวของกรุงเทพมหานคร" วารสารกรุงเทพมหานคร 3 (เมษายน 2518) : 12.

เดลินิวส์ (24 ธันวาคม 2531) : 16

นิจ หิณชีระนันท์ และเจลิม แก้วกังวาน. "การเพิ่มประชากรกับการขยายตัวของนครหลวง". วารสารเทศบาลนครกรุงเทพ 105 (กันยายน 2512) : 40.

มาลินี เศรษฐนันท์. "ประชากรในกรุงเทพมหานคร". ข่าวสารสำนักผังเมือง 40 (เมษายน 2525) : 26.

พนัส จุฑานนท์. "การเพิ่มประชากรในนครหลวง". วารสารเทศบาลนครกรุงเทพ 6 (พฤษภาคม 2509) : 2.

สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และกองบรรณาธิการกรุงเทพ 30 "ชีวิตคนกรุงเทพฯ ยุคใหม่" กรุงเทพ 30 2 (มกราคม 2531) : 112.

ภาษาอังกฤษ

Acuff, F. Gene. From man to society : Introductory Sociology. Illinois :
The Dryden Press, 1973.

Bottomore, Tom. Sociology : a guide to problems and literature. 3 rd ed.
London : Allen Unwin, 1987.

Burgess, Ernest W. and Locke, Harvey J. The Family 2 nd ed. New York :
American Book Company, 1953.

Dobriner, William M. Social Structures and Systems : A Sociological
Overview. California : Goodyear Publishing Company, Inc, 1969.

Douglass, Harlan Paul. The Suburban Trend. New York : Johnson Reprint
Corporation, 1970.

Fava, Sylvia Fleis. Urbanism in World Perspective : A Reader. New York :
Thomas Y. Crowell Company, 1968.

✓ Fischer, Claude S. The Urban Experience. New York : Harcourt Brace
Jovanovich, Inc., 1976.

Greenblat, Cathy Stein. An introduction to sociology. New York : Alfred
A. Knopf, 1981.

✓ Kolars, John F. and Nystuen, John D. Geography the study of location,
culture and environment. New York : McGraw-Hill Book, 1974.

- Landis, Judson R. Sociology concepts and characteristics. 6 th ed.
California : Wadsworth Publishing Company, 1986.
- Murdock, George Peter. Social Structure. London : Collier-Macmillan,
1966.
- Nobbs, Jack. Sociology in Context. Hong Kong : Macmillan Education
Limited, 1983.
- ✓ Ottensmann, John R., The Changing Spatial Structure of American Cities.
London : Lexington Books, 1975.
- Palen, J. John. The Urban World. New York : McGraw-Hill Book, 1987.
- Popenoe, David. The Suburban Environment. Chicago : The University
of Chicago Press, 1977.
- Rogers, Everett M. and Burdge Robel J. Social change in rural societies.
2 nd ed., New Jersey : Prentice-Hill, 1972.
- Thio, Alex. Sociology : an introduction. New York : HARPER & ROW
Publishers, 1986.
- Thomas, W. LaVerne. Sociology : the study of human relationship.
New York : Harcourt Brace Jovanovich, 1972.

ภาคผนวก

ก. การขยายตัว เมืองของกรุง เทพมหานคร

ปัจจุบันกรุงเทพมหานคร เปลี่ยนแปลงจากอดีตมาก คือสมัยกรุงศรีอยุธยา เป็น เมืองหลวง บริเวณกรุงเทพมหานครขณะนี้มีฐานะ เป็นเพียงตำบล มีประชากรอาศัยทำเกษตรกรรมอยู่เบาบาง เพิ่งจะมีบทบาทเมื่อ พ.ศ. 2310 เพราะสมเด็จพระเจ้าตากสินได้ย้าย เมืองหลวงจากกรุงศรีอยุธยา มาที่กรุงธนบุรี (บริเวณวัดอรุณราชวราราม) มีผู้ติดตามมาประมาณไม่เกิน 50,000 คน (พนัส จุฑานนท์ 2509 : 2) ในระยะแรกนั้นความเจริญของกรุงเทพมหานคร บริเวณฝั่งตะวันตก มีมากกว่าฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา

ในปี พ.ศ. 2325 มีการย้ายเมืองหลวงเข้ามาอยู่บริเวณฝั่งตะวันออก (บริเวณตำบล บางกอก) ทำให้ศูนย์กลางความเจริญเปลี่ยนมาอยู่บริเวณฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาแทน อาณาเขตของกรุงเทพมหานครในสมัยรัชกาลที่ 1 (2325-2352) ไม่เปลี่ยนแปลงผิดไปจาก รัชกาลสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี เปลี่ยนแปลงแต่ที่ตั้งเมืองหลวงเท่านั้น เนื้อที่ฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยากว้างกว่าฝั่งตะวันตกหลายเท่า พื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นทุ่งกว้าง เป็นป่า เป็นทุ่งแกมป่า (ชัย เรื่องศิลป์ 2522 : 35) เนื้อที่เมืองหลวงใหม่นี้คำนวณได้ 2,163 ไร่ หรือประมาณ 7 ตารางกิโลเมตร (นิจ หิณชิระนันท์ และเฉลิม แก้วกังวาน 2512 : 40)

จากหนังสือของ G.William Skinner, THE CHINESE SOCIETY IN THAILAND กล่าวถึงตัวเลขประชากรโดยประมาณระหว่างรัชการที่ 2 ถึงรัชกาลที่ 3 อ้างถึง จอห์น ครอว์เฟ็ด ตัวแทนของรัฐบาลอังกฤษในอินเดียซึ่งเดินทางมาเจรจาการค้ากับไทยเมื่อ พ.ศ. 2364-2365 ในรัชกาลที่ 2 (2352-2367) นั้น ประมาณว่าประชากรกรุงเทพมหานครมีประมาณ 5 หมื่นคน

ส่วนหนังสือของจาคอบ ทอมลิน (Jacob Tomlin) พิมพ์เมื่อ พ.ศ. 2387 ตรงกับ ปลายรัชกาลที่ 3 (2367-2394) ซึ่งมีเอกสารของบาดหลวงรายงานไว้ว่า ได้รับตัวเลขสำมะโน ประชากรจากรัฐบาลสยามที่กล่าวว่าในปี พ.ศ. 2371 ต้นสมัยรัชกาลที่ 3 นั้น ในกรุงเทพฯ มี ประชากร 77,300 คน (สุลติ ทิพทัส และมานพ พงศทัต 2525 : 12) บริเวณที่มีการรวมตัว (Concentration) ของประชากรหนาแน่นอยู่ทางด้านตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา คือ ฝั่งพระนครออกมาจนถึงเขตท่าแพพระนคร ยังมีแนวคลองรอบกรุงคือคลองโอ่งอ่าง และคลอง บางลำภู บริเวณเขตท่าแพพระนครออกมา เพิ่งจะมีราษฎรมาทำไร่ร้างถางที่ปลูกบ้านอยู่กัน เป็น หย่อมๆ (ม.ล. ยิ่งศักดิ์ อิศรเสนา 2506 : 20)

ในสมัยรัชกาลที่ 4 (2394-2411) การขยายตัว (Growth) ของกรุงเทพมหานคร เริ่มมีเค้ามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 3 เนื่องจากได้มีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ เช่น จีน อินเดีย และสหรัฐอเมริกา มีการอพยพเคลื่อนย้ายจากต่างประเทศ จากชนบท เข้าสู่กรุงเทพมหานคร ประกอบกับในรัชกาลที่ 4 ได้ขยายอาณาเขต เมืองหลวงออกไปนอกเขตกำแพงเมือง พร้อมกับให้ขุดคลองใหม่คือ คลองผดุงกรุงเกษม และคลองถนน ตรงต่อจากคลองผดุงกรุงเกษม ทางฝั่งด้านเหนือฝั่งเดียวกับบริเวณหัวลำโพงออกคลองพระโขนง (ปิยนาค บุนนาค และคณะ 2525 : 45-48) คลองที่ขุดใหม่นี้ทำให้กรุงเทพมหานครมีเนื้อที่ขยายเพิ่มขึ้นเกือบ 2 เท่าตัว อาชีพเดิมของประชากรคือการทำนา ทำสวน และทำการประมง เริ่มมีเปลี่ยนไปประกอบอาชีพด้านการค้า และบริการ

กรุงเทพมหานครยุคใหม่เริ่มสมัยรัชกาลที่ 5 (2411-2453) มีความเจริญแบบตะวันตก เข้ามา มีการพัฒนาแบบประเทศที่มีการปฏิวัติอุตสาหกรรมแล้ว การคมนาคมเปลี่ยนแปลงรูปแบบจากคมนาคมทางน้ำมาเป็นทางบกมากขึ้น ชุมชนขยายตัวออกไปเป็น 8,330 ไร่ มีประชากรประมาณ 400,000 คน (มาลินี เศรษฐนันท์ 2525 : 26)

สมัยรัชกาลที่ 6 (2453-2468) ทรงสืบทอดเจตนารมณ์การพัฒนาประเทศจากรัชกาลที่ 5 โดยจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกในประเทศไทย โรงพยาบาล ท่าอากาศยาน ฯลฯ รวมทั้งการขยายเส้นทางคมนาคม ภายหลังต่อมาในรัชกาลที่ 7 (2468-2477) ทรงโปรดให้ขยายเส้นทางคมนาคม ทั้งภายในกรุงเทพมหานครและเส้นทางคมนาคมที่ติดต่อระหว่างหัวเมืองในภาคต่างๆ เพื่อผนวกเส้นทางคมนาคมทางถนนกับทางรถไฟที่สร้างในรัชกาลที่ 5 และที่ 6 จากกรุงเทพมหานครไปยังภาคต่างๆ ทำให้การติดต่อระหว่างกรุงเทพมหานครและหัวเมืองต่างๆ สะดวกขึ้น ทำให้ประชากรอพยพเข้ามาอยู่ในกรุงเทพมหานครเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ จำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2462 มี 526,855 คน อัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 4.039 ต่อปี และในปี พ.ศ. 2472 มี 739,638 คน อัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 2.549 ต่อปี

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ในปี พ.ศ. 2476 ก็มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดพระนคร และจังหวัดธนบุรี พื้นที่รวมทั้ง 2 จังหวัดในปี 2480 มีประมาณ 26,970 ไร่ จำนวนประชากรประมาณ 890,453 คน อัตราเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 3.239 ต่อปี (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526 : 1.6)

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 (2482) กรุงเทพมหานคร มีความเป็นเมือง (Urbanization) และการขยายขนาดของเมือง (City growth) อย่างรวดเร็วมากกว่าระยะเวลาที่ผ่านมา จากอัตราการเกิดที่สูงขึ้นอย่างมาก ประชากรในชนบทพากันอพยพหลั่งไหลเข้ามา และมีชาวต่างประเทศเข้ามาประกอบการอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ กรุงเทพมหานครจึงขยายตัวดังตารางที่ 41

ตารางที่ 41 การขยายตัวของจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี พ.ศ. 2486-2513

พ.ศ.	จังหวัดพระนคร				จังหวัดธนบุรี			
	จำนวนประชากร	อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี	ความหนาแน่นของประชากรต่อ กม. ²	พื้นที่ กม. ²	จำนวนประชากร	อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปี	ความหนาแน่นของประชากรต่อ กม. ²	พื้นที่ กม. ²
2486	696,057	4.55	9,646	72.156	147,344	4.68	3,135	47
2490	604,530	-3.46	8,378	72.156	177,132	4.71	3,769	47
2495	845,374	6.94	11,716	72.156	228,454	5.22	4,861	47
2500	1,204,894	7.34	9,654	124.747	319,904	6.97	6,273	51
2503	1,419,492	5.62	11,374	124.747	381,186	6.02	7,474	51
2508	1,874,178	5.71	7,856	238.56	553,407	6.95	10,459	51
2513	2,271,062	3.92	9,520	238.56	627,989	3.32	12,055	52.09

ที่มาของข้อมูล : สำนักนโยบายและแผนกรุงเทพมหานคร, 2527 : 12.

เนื่องจากการปกครองในรูปแบบนครหลวงกรุงเทพธนบุรีไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของคณะปฏิวัติ (จอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี) จึงได้ออกประกาศฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ให้เรียกนครหลวงของประเทศไทยว่า "กรุงเทพมหานคร" ให้รวมกิจการของนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เทศบาลนครหลวง และสุขาภิบาลต่างๆ ในเขตนครหลวงกรุงเทพธนบุรี เป็นกรุงเทพมหานคร มีการปกครองพื้นที่เมืองหลวงเพียงองค์การเดียว การเพิ่มจำนวนประชากรและการขยายตัวของกรุงเทพมหานครก็ยังคงดำเนินต่อมาจนถึงปัจจุบันดังตารางที่ 42

ตารางที่ 42 การขยายตัวของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2516-2530

ปี พ.ศ.	ประชากร			ที่ดิน
	จำนวน	อัตราเพิ่ม เฉลี่ยต่อปี	ความหนาแน่น ของประชากร ต่อ กม. ²	พื้นที่ กม. ²
2516	3,967,081	4.5	2,528	1568.737
2517	4,129,609	4.5	2,632	1568.737
2518	4,349,494	5.3	2,772	1568.737
2519	4,545,608	4.5	2,897	1568.737
2520	4,742,774	4.3	3,023	1568.737
2521	4,870,504	2.6	3,104	1568.737
2522	4,999,515	2.6	3,186	1568.737
2523	5,153,902	3.0	3,285	1568.737
2524	5,339,402	3.4	3,398	1568.737
2525	5,468,286	2.5	3,485	1568.737
2526	5,018,327	-8.9	3,198	1568.737
2527	5,174,682	3.1	3,298	1568.737
2528	5,363,378	3.6	3,418	1568.737
2529	5,468,915	1.9	3,486	1568.737
2530	5,609,352	2.5	3,575	1568.737

ที่มาของข้อมูล : แผนสถิติและเลือกตั้ง กองปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร

ตั้งแต่เริ่มสถาปนากรุง เทพมหานคร เป็นต้นมาอัตราเพิ่มและความหนาแน่นของประชากรสูงขึ้นตามลำดับ ทำให้รัฐบาลต้องขยายเขตเทศบาลกรุงเทพมหานคร เพื่อสนองบริการแก่ประชาชนที่กำลังขยายออกไป เมื่อ พ.ศ. 2485, พ.ศ. 2479 และ พ.ศ. 2508 ส่วนเทศบาลนครธนบุรีก็มีพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล เมื่อ พ.ศ. 2498 และ พ.ศ. 2509 (กรุงเทพมหานคร ม.ป.ป. : 9-10) การขยายเขตเทศบาลกรุงเทพมหานคร และรวมเทศบาลกรุงเทพมหานครกับเทศบาลนครธนบุรีเข้าด้วยกันในปี พ.ศ. 2515 ทำให้กรุงเทพมหานครมีพื้นที่ 1,568.737 ตารางกิโลเมตรจนถึงปัจจุบัน

การเพิ่มอัตราประชากรที่ควบคู่กับการขยายความเป็นเมืองออกไปจากศูนย์กลาง ที่มีระดับความแตกต่างกันตามพื้นที่ ทำให้สามารถแบ่งกรุงเทพออกเป็น 3 เขต จาก 24 เขตการปกครอง คือ เขตเมืองชั้นในมี เขตพระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย ปทุมวัน สหพันธวงศ์ บางรัก ดุสิต พญาไท ห้วยขวาง ธนบุรี คลองสาน และเขตบางกอกใหญ่ เขตชั้นกลางมี เขตพระโขนง บางเขน บางกะปิ ยานนาวา บางกอกน้อย ภาษีเจริญ และเขตราษฎร์บูรณะ ส่วนที่อยู่รอบนอกคือ เขตชั้นนอกหรือเขตชานเมืองมี เขตมีนบุรี หนองจอก ลาดกระบัง บางขุนเทียน ดลิ่งชัน และหนองแขม

หากพิจารณาเปรียบเทียบ เขตเมืองชั้นในมีความเจริญมากที่สุด และหนาแน่นด้วยประชากร ที่พักอาศัย องค์การรัฐบาล เอกชน และศูนย์รวมของกิจกรรมหลายประเภท ส่วนเขตชั้นกลางที่เชื่อมระหว่าง เขตเมืองชั้นในและ เขตชั้นนอกหรือ เขตชานเมืองที่กำลังรับการขยายตัวอย่างหนัก เขตเมืองชั้นในและเป็นชานเมืองมาก่อนในอดีต พื้นที่ส่วนใหญ่จึงถูกใช้ด้านที่พักอาศัยมากกว่ากิจกรรมประเภทอื่นที่กำลังมีมากขึ้น เช่น ศูนย์การค้า องค์การธุรกิจขนาด เล็กถึงขนาดกลาง สถานที่ราชการแห่งใหญ่ นอกจากนั้นบาง เขตการปกครองยังมีพื้นที่ เกษตรกรรมของชาวไร่ชาวนาสวนแทรกอยู่ท่ามกลางความเจริญที่บีบบังคับให้เปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินไปสู่ธุรกิจแบบเมือง และเขตรอบนอกสุดที่เรียกกันว่าชานเมือง ที่ถูกนิยมเป็นที่พักอาศัยแทนเขตเมืองชั้นใน และเขตชั้นกลางที่ราคาที่ดินสูงกว่า ยังคงสภาพของชนบทที่มีพื้นที่โล่งว่างแม้บางส่วนจะไม่ได้ใช้ทำการเกษตรแต่ถูกวางแผนไว้รองรับความเจริญที่แทรกเข้ามาอย่างรวดเร็ว เหล่านี้แสดงให้เห็นว่าความเจริญกำลังดำเนินควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงบางประชากรที่ลดลงใน เขตเมืองชั้นใน และมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นใน เขตชั้นกลางและชั้นนอก ดังตารางที่ 43

ตารางที่ 43 การเปลี่ยนแปลงจำนวนและความหนาแน่นของประชากรกรุงเทพมหานคร พ.ศ.
2517-2530

เขต	การเปลี่ยนแปลง					
	อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของจำนวนประชากร (%)			ความหนาแน่นของประชากรต่อ		
				กท. ² (คน)		
	2517-2521	2522-2526	2527-2530	2521	2526	2530
ชั้นใน	3.03	-2.84	-0.15	3,762	2,831	2,840
พระนคร	-0.77	-1.84	-1.68	22,888	20,479	18,929
ป้อมปราบศัตรูพ่าย	-0.76	-10.43	-1.66	101,752	48,135	43,196
ปทุมวัน	1.19	-10.15	-1.94	27,985	13,719	17,338
สัมพันธวงศ์	-0.22	-6.31	-1.29	56,169	37,785	35,373
บางรัก	2.08	-5.45	0.10	22,071	16,052	15,996
ดุสิต	2.49	3.81	0.14	20,106	24,780	25,302
พญาไท	0.54	-6.53	-0.49	23,585	16,405	16,616
ห้วยขวาง	24.98	4.16	2.34	19,718	24,814	27,606
ธนบุรี	2.08	0.86	0.69	29,128	31,041	31,874
คลองสาน	-0.02	-0.17	1.32	23,612	23,093	24,257
บางกอกใหญ่	1.76	0.74	0.82	15,955	16,832	17,503
ชั้นกลาง	6.8	3.08	3.28	61	61	67
พระโขนง	3.70	3.04	2.34	3,389	4,029	4,531
บางเขน	11.56	4.90	5.05	2,110	2,702	3,434
บางกะปิ	10.77	10.65	6.07	1,209	2,110	2,786
ยานนาวา	7.26	0.91	1.12	10,068	10,628	11,223
บางกอกน้อย	4.28	5.04	1.06	16,149	12,156	12,758
ภาษีเจริญ	4.48	3.53	3.01	3,154	3,844	4,385
ราษฎร์บูรณะ	5.55	3.56	4.30	2,424	2,979	3,596

ตารางที่ 43 (ต่อ)

เขต	การเปลี่ยนแปลง					
	อัตราเพิ่มเฉลี่ยต่อปีของจำนวนประชากร (%)			ความหนาแน่นของประชากรต่อ		
				กท. ² (คน)		
	2517-2521	2522-2526	2527-2530	2521	2526	2530
ชั้นนอก	5.16	3.77	5.05	4	5	6
มีนบุรี	2.51	4.45	5.28	286	368	465
หนองจอก	1.66	1.55	2.36	208	228	254
ลาดกระบัง	3.70	3.82	6.60	317	394	515
บางขุนเทียน	13.49	3.54	4.71	1,044	1,283	1,579
ตลิ่งชัน	4.00	4.21	5.24	789	991	1,236
หนองแขม	5.62	4.98	6.08	786	1,040	1,383

ที่มาของข้อมูล : แผนสถิติและเลือกตั้ง กองปกครองและทะเบียน กรุงเทพมหานคร

ข. ลักษณะทั่วไปของ เขตบางกะปิและ เขตมีนบุรี

เขตบางกะปิ

1. ประวัติความเป็นมา ในอดีตบางกะปิเป็นป่าทึบแถบชานเมือง เมื่อราว พ.ศ. 2386 สมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เจ้าพระยาบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) ได้เป็นแม่ทัพยกไปปราบกบฏที่นครจำปาศักดิ์ และเมืองหลวงพระบางกับเจ้าเมืองอื่นๆ ฝ่ายตะวันออกได้รับชัยชนะ ขากลับมาได้กวาดต้อนครอบครัวหัวเมืองรายทางติดตามมาด้วย และได้พำนักอยู่ ณ ย่านคลองกุ่มในปัจจุบัน ต่อมาได้มีผู้อพยพมาทำมาหากินเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ทางราชการจึงได้ตั้งเป็นอำเภอชื่อว่า "อำเภอบางกะปิ" ซึ่งมีการสันนิษฐานว่า "บางกะปิ" อาจมาจาก เพราะท้องที่นี้อุดมสมบูรณ์ด้วยกุ้ง เล็กๆ มากมาย ประชาชนนิยมนำมาทำเป็นกะปิกินมา หรืออาจสันนิษฐานได้ว่ามาจากคำว่า "บางกะปิ" ซึ่งหมายถึงท้องที่มีลิงชุกชุม เพราะแต่เดิมเป็นป่าทึบและเมื่อนำมาประมวลกับสัญลักษณ์ของ เขตบางกะปิที่ใช้ตราหนูมาเป็นเครื่องหมาย

2. สภาพภูมิประเทศ เขตบางกะปิมีเนื้อที่ประมาณ 138 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 92,700 ไร่ ตั้งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของกรุงเทพมหานคร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อ เขตบางเขน

ทิศใต้ ติดต่อ เขตพระโขนง

ทิศตะวันออก ติดต่อ เขตมีนบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อ เขตห้วยขวาง

3. การแบ่งเขตการปกครอง พื้นที่ปกครองทุกแขวงยกเว้นแขวงหัวหมากยังคงมีกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านภูมิภาค แบ่งออกเป็น 8 แขวง 82 หมู่บ้านดังนี้

แขวงหัวหมาก

แขวงลาดพร้าว มี 14 หมู่บ้าน

แขวงวังทองหลาง มี 13 หมู่บ้าน

แขวงคลองจั่น มี 10 หมู่บ้าน

แขวงสะพานสูง มี 11 หมู่บ้าน

แขวงคลองกุ่ม มี 13 หมู่บ้าน

แขวงคันนายาว มี 11 หมู่บ้าน

แขวงจรเข้บัว มี 10 หมู่บ้าน

4. ลักษณะทางประชากร นับว่าเป็นเขตที่มีอัตราการเพิ่มของประชากรเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ทั้งนี้เพราะมีหมู่บ้านจัดสรรเกิดขึ้นมาก (ปี 2531 มีประมาณ 192 หมู่บ้าน) จากสถิติประชากรเดือนพฤษภาคม 2532 มีประชากร 202,734 คน

ประชากรชาย 95,967 คน

ประชากรหญิง 17,767 คน

เขตมีนบุรี

1. ประวัติความเป็นมา เมื่อ พ.ศ. 2445 ในรัชกาลที่ 5 ได้ทรงโปรดเกล้าให้รวมท้องที่อำเภอสามวา (อำเภอมีนบุรีปัจจุบัน) กับอีก 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแสนแสบ อำเภอเจียรดับ อำเภอหนองจอก ตั้งเป็นเมือง ชื่อนานานว่า "เมืองมีนบุรี" หมายถึงเมืองปลา เพื่อให้คู่กับเมืองอัญญาบุรี แปลว่า "เมืองข้าว" ซึ่งได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้ตั้งอยู่ก่อนแล้ว ขึ้นอยู่กับมณฑลกรุงเทพมหานคร ในระหว่างปี พ.ศ. 2473-2474 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก และมีผลกระทบต่องบประมาณแผ่นดินของไทยอย่างหนัก รัชกาลที่ 7 ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้แก้ไขเหตุการณ์โดยการยกเลิกหรือรวมกรมกองต่างๆ ในส่วนกลางและยุบมณฑล จังหวัด [เปลี่ยนเรียก "เมือง" ว่า "จังหวัด" ในสมัย ร.6 พ.ศ. 2465 ฯพณฯ เจ้าพระยาযায়มราช (ปิ่น สุขุม) เป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย] และส่วนราชการบางแห่ง ตลอดจนปลดข้าราชการออกจากตำแหน่งเพื่อตัดทอนงบประมาณรายจ่าย จังหวัดมีนบุรีจึงถูกยุบมารวมเข้ากับจังหวัดพระนคร ขึ้นต่อมณฑลกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2475 โดยให้อำเภอหนองจอกไปขึ้นกับจังหวัดฉะเชิงเทรา และต่อมาอำเภอมีนบุรีเปลี่ยนฐานะเป็นเขตมีนบุรีของกรุงเทพมหานคร ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515

2. สภาพภูมิประเทศ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม มีเนื้อที่ประมาณ 174 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	เขตลาดกระบัง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	เขตหนองจอก
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตบางเขนและเขตบางกะปิ

3. การแบ่งเขตการปกครอง พื้นที่การปกครองทุกแขวงและหมู่บ้านยังมีกำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านภูมิภาค แบ่งออกเป็น 7 แขวง 107 หมู่บ้านดังนี้

แขวงมินบุรี	มี	20	หมู่บ้าน
แขวงแสนแสบ	มี	18	หมู่บ้าน
แขวงบางชัน	มี	12	หมู่บ้าน
แขวงทรายกองดิน	มี	21	หมู่บ้าน
แขวงทรายกองดินใต้	มี	16	หมู่บ้าน
แขวงสามวาตะวันออก	มี	8	หมู่บ้าน
แขวงสามวาตะวันตก	มี	12	หมู่บ้าน

4. ลักษณะทางประชากร จากสถิติประชากร เดือนมิถุนายน 2532 มีประชากร 84,835 คน

ประชากรชาย	43,311	คน
ประชากรหญิง	41,524	คน

ค. พื้นที่กลุ่มตัวอย่าง

เขต	แขวง	ED.	BLK.	ที่ตั้งของครัวเรือน
บางกะปิ	หัวหมาก	02	01	ซอยรามคำแหงที่ 21, 23
		06	01	ซอยรามคำแหงที่ 39, 41
		10	01	ซอยรามคำแหงที่ 65
		13	02	ซอยรามคำแหงที่ 89
		17	01	หมู่บ้านเจริญนคร
		20	02	บริเวณติดต่อ เขตพระโขนง หน้าสนาม กอล์ฟกรุงเทพกรีฑา
		23	02	หมู่บ้านสวนสน
		28	02	หมู่บ้านลิน เศรษฐี
		32	01	ซอยรามคำแหงที่ 36
		36	02	หมู่บ้านปรีชา
		40	01	ซอยสงวนลิน
		43	02	ซอยรามคำแหงที่ 8
		สะพานสูง	01	02
	04		02	หมู่บ้านริมสวน
	06		02	หมู่บ้านเคหะธานี
	09		01	หมู่บ้านเคหะธานี
	11		02	หมู่บ้านริมสวน
	13		02	หมู่บ้านสัมมากร โครงการ 1 ซอย 7
	16	01	หมู่บ้านชวนชื่น	
18	02	หมู่บ้านสัมมากร โครงการ 1 ซอย H1-H5		
21	01	หมู่บ้านสัมมากร โครงการ 2 ซอย 27		

เขต	แขวง	ED.	BLK.	ที่ตั้งของครัวเรือน
		23	02	หมู่บ้านสัมมากร โครงการ 2 ซอย 23
		25	02	หมู่บ้านพฤษชาติ
		27	01	หมู่บ้านพฤษชาติ
มื่นบุรี	มื่นบุรี	01	03	ถนนรามอินทรา กิโลเมตรที่ 14
		03	02	หมู่บ้านร่วมสุข 2
		05	02	แฟลตตำรวจมื่นบุรี
		09	02	รอบธนาคารกรุงเทพ สาขามื่นบุรี
		11	01	ซอยโรงเรียนมื่นบุรีศึกษา
		13	01	เคหะชุมชนบัวขาว ซอย 27
		15	02	หมู่บ้านรามอินทรา เนรมิตร
		17	02	เคหะบางชัน
		20	01	รอบโรงเรียนสุเหร่าบางชัน
		21	03	ซอยธนากร 4
		23	02	เคหะชุมชนบัวขาว ซอย 29
		25	01	เคหะชุมชนบัวขาว ซอย 31
	แสนแสบ	01	01	หมู่บ้านที่ 5
		02	01	หมู่บ้านที่ 9
		02	02	หมู่บ้านที่ 8
		03	02	หมู่บ้านที่ 6
		04	01	หมู่บ้านที่ 2
		04	02	หมู่บ้านที่ 4 และ 16
		05	01	หมู่บ้านที่ 18
		05	02	หมู่บ้านที่ 18

เขต	แขวง	ED.	BLK.	ที่ตั้งของครัวเรือน
		06	02	หมู่บ้านที่ 10
		07	01	หมู่บ้านที่ 1
		08	01	หมู่บ้านที่ 15
		08	02	หมู่บ้านที่ 15

ง. แบบสอบถาม

การศึกษา เปรียบ เทียบ โครงสร้างครอบครัวใน เขต เมืองและ เขตชาน เมืองกรุง เทพมหานคร
: ศึกษา เฉพาะ เขตบางกะปิและ เขตมีนบุรี

- คำชี้แจง
1. สัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวซึ่งอาจ เป็นชายหรือหญิงที่สมรสแล้ว
 2. สัมภาษณ์สามีหรือภรรยาก็ได้ ถ้าทั้งสองฝ่ายทำงานมีรายได้
 3. กรณีที่สามีหรือภรรยาไม่ทำงาน ให้สัมภาษณ์อีกฝ่ายที่ทำงานมีรายได้

หัวหน้าครอบครัว ชื่อนามสกุล.....
 อยู่บ้าน เลขที่..... หมู่ที่ ซอย/ถนน.....
 ตำบล/แขวง..... เขต () บางกะปิ () มีนบุรี กรุงเทพฯ

สัมภาษณ์วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....
 เริ่มสัมภาษณ์ เวลา..... น. เสร็จการสัมภาษณ์ เวลา..... น.
 รวมระยะเวลาการสัมภาษณ์ ชั่วโมง..... นาที

.....
 ผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 1

ลักษณะทั่วไปของครอบครัว

ID		COLUMN#	CODE
		1-3	[][][]
	<u>บริเวณที่ตั้งของครอบครัว</u>		
101.	เขตจางนับ (E.D.)ที่.....	4-5	[][]
102.	ชุมชนอาคารที่.....	6	[]
103.	เขต	7	[]
	1 บางกะปิ 2 มีนบุรี		
104.	แขวง	8	[]
	1 หัวหมาก 2 สะพานสูง		
	3 มีนบุรี 4 แสนแสบ		
	CARD 1	9	[1]
	<u>หัวหน้าครอบครัวและคู่สมรส</u>		
105.	หัวหน้าครอบครัว เพศ	10	[]
	1 ชาย 2 หญิง		
106.	อายุของหัวหน้าครอบครัว.....ปี	11-12	[][]
107.	สถานภาพการสมรสของหัวหน้าครอบครัว	13	[]
	1 สมรส 2 หม้าย		
	3 หย่า 4 แยกกันอยู่		
108.	อายุของคู่สมรส.....ปี	14-15	[][]
109.	ระดับการศึกษาของหัวหน้าครอบครัว	16	[]
	1 ประถมศึกษา 2 มัธยมต้น 3 มัธยมปลาย (รวม ปวช.)		
	4 อนุปริญญา(รวม ปวส.) 5 อุดมศึกษา 6 ไม่เรียน		
	9 ไม่ตอบ		

110. ระดับการศึกษาของกลุ่ม
 1 ประถมศึกษา 2 มัธยมศึกษา 3 มัธยมศึกษาปลาย (รวม ปวช.)
 4 อนุปริญญา(รวม ปวส.) 5 อุดมศึกษา 6 ไม่เรียน
 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ 17 []
111. ลักษณะของอาชีพที่หัวหน้าครอบครัวทำอยู่ในปัจจุบัน
 1 ผู้บริหาร/การจัดการ 2 เสมียน/พนักงาน 3 ค้าขาย
 4 คมนาคมขนส่ง 5 บริการ 6 กรรมกร
 7 เกษตรกรรม 8 เกษียณ 9 ไม่ตอบ 18 []
112. ลักษณะอาชีพที่กลุ่มทำอยู่ในปัจจุบัน
 01 ผู้บริหาร/การจัดการ 02 เสมียน/พนักงาน 03 ค้าขาย
 04 คมนาคมขนส่ง 05 บริการ 06 กรรมกร
 07 เกษตรกรรม 08 แม่บ้าน(อยู่บ้าน) 09 ไม่ทำงาน
 88 ไม่ทราบ 99 ไม่ตอบ 19-20 []
113. ประเภทอาชีพของหัวหน้าครอบครัว
 1 รับราชการ 2 รัฐวิสาหกิจ 3 เอกชน
 4 ส่วนตัว 5 เกษียณ 9 ไม่ตอบ 21 []
114. ประเภทอาชีพของกลุ่ม
 1 รับราชการ 2 รัฐวิสาหกิจ 3 เอกชน
 4 ส่วนตัว 5 แม่บ้าน(อยู่บ้าน) 6 ไม่ทำงาน
 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ 22 []
115. สถานที่ทำงานของหัวหน้าครอบครัวอยู่ที่ใด
 1 ที่บ้าน (รวมอาชีพเกษตรกรรม)
 2 ในเขต (อำเภอ) ที่ตั้งบ้านเรือน
 3 นอกเขต (อำเภอ) ที่ตั้งบ้านเรือน คือ เขต.....
 4 ต่างจังหวัด 9 ไม่ตอบ 23 []

116. สถานที่ทำงานของคุณสมรสอยู่ที่ใด 24 []
- 1 ที่บ้าน (รวมอาชีพเกษตรกรรม)
 - 2 ในเขต (อำเภอ) ที่ตั้งบ้านเรือน
 - 3 นอกเขต (อำเภอ) ที่ตั้งบ้านเรือน คือ เขต.....
 - 4 ต่างจังหวัด 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ
117. หลังการสมรสท่านกับคู่สมรสอาศัยอยู่กับใคร 25 []
- 1 บิดามารดา และญาติของหัวหน้าครอบครัว
 - 2 บิดามารดา และญาติของคุณสมรส
 - 3 แยกไปอยู่กันตามลำพังที่บ้านใหม่
 - 4 อื่นๆ ระบุ.....
118. ก่อนอาศัยอยู่ที่ปัจจุบัน ท่านอาศัยอยู่ที่ใดมาก่อน 26 []
- 1 อาศัยอยู่ที่ปัจจุบันมาตลอด 2 เขต ของกรุงเทพฯ
ต่างจังหวัด
 - 3 เขตเมือง (เขตเทศบาล) 4 เขตชนบท(นอกเขตเทศบาล)
119. ท่านต้องการมีบุตรทั้งหมด (ถ้าเลือกได้) จำนวนกี่คน 27 []
- 1 ต้องการ จำนวน คน เป็นชาย คน เป็นหญิงคน 28 []
 - 2 ไม่ต้องการ
 - 9 ไม่ตอบ

ตอนที่ 2

โครงสร้างครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว

201. โปรดให้รายละเอียด เกี่ยวกับสมาชิกทุกคนที่อยู่ในครอบครัวของท่าน (อยู่ถาวร) เช่น ภรรยา บุตร บิดาและมารดาของท่านหรือคู่สมรส รวมทั้งตัวท่านเอง

แบบบันทึก เกี่ยวกับสมาชิกในครอบครัว

ลำดับที่	ความสัมพันธ์กับหัวหน้าครอบครัว	เพศ	สถานการสมรส	การศึกษา	อาชีพ	
1	29 []
2	
3	30-31 [] []
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

เครื่องใช้ภายในครอบครัว

202. ในครอบครัวของท่านมีสิ่งของเครื่องใช้เหล่านี้หรือไม่		
01 นาฬิกา (ทุกชนิด)	02 วิทยุ เทป AM/FM	32-33 [][]
03 เตารีดไฟฟ้า	04 พัดลม	34-35 [][]
05 จักรเย็บผ้า	06 โทรทัศน์ขาวดำ	36-37 [][]
07 โทรทัศน์สี	08 รถจักรยาน	38-39 [][]
09 รถจักรยานยนต์	10 ตู้เย็น	40-41 [][]
11 โทรศัพท์	12 สเตอริโอ	42-43 [][]
13 รถยนต์	14 เครื่องปรับอากาศ	44-45 [][]
15 เครื่องทำน้ำอุ่น	16 เตาน้ำแก๊ส	46-47 [][]
17 วี ดี โอ	18 เครื่องซักผ้า	48-49 [][]
19 เครื่องดูดฝุ่น	20 เตาอบไฟฟ้า	50-51 [][]
21 อื่นๆ ระบุ		52-53 [][]
	

CARD 2

9 [2]

การตัดสินใจภายในครอบครัว

203. จากข้อ 1-12 ต่อไปนี้ เป็นเรื่องหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในครอบครัวของท่าน การตัดสินใจเพื่อดำเนินการจากเหตุการณ์ที่ผ่านมา ปัจจุบัน และอาจเกิดขึ้นในวันข้างหน้า ใครเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อเรื่องต่างๆ เหล่านี้มากที่สุด

การตัดสินใจ/ภาระหน้าที่	สามีมากกว่าภรรยา 3	ภรรยามากกว่าสามี 2	ภรรยาและสามีเท่ากัน 1	
1. จำนวนบุตร	10 []
2. เพศของบุตร	11 []
3. เลือกสถานศึกษาให้บุตร	12 []
4. เลือกที่อยู่หลังการสมรส	13 []
5. ชื่อสิ่งของ เครื่องใช้ที่มี ที่มีราคาแพง	14 []
6. เลือกสถานที่ไป เที่ยว หรือพักผ่อน	15 []
7. เลือกแบบหรือสี เครื่องใช้ ในครอบครัวที่ใช้อยู่	16 []
8. จัดการเรื่องการเงินใน ครอบครัว	17 []
9. การไปร่วมงานสังคม	18 []
10. เมื่อมีบุตรมีปัญหาการเรียน ใคร เป็นผู้แก้ปัญหา	19 []
11. ค่าอนุญาตบุตรออกไป นอกบ้านหรือไป เที่ยว	20 []

205. ท่านมีเวลาอยู่กับบุตร ประมาณวันละชั่วโมง 26-27 [] []
206. วันเสาร์หรือวันอาทิตย์คุณและคู่สมรสทำงานหรือไม่ 28 []
- หัวหน้าครอบครัว
- 1 ไม่ 2 ทำเฉพาะวันเสาร์
- 3 ทำทั้งวันเสาร์และอาทิตย์ 9 ไม่ตอบ
- คู่สมรส 29 []
- 1 ไม่ 2 ทำเฉพาะวันเสาร์
- 3 ทำทั้งวันเสาร์และอาทิตย์ 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ
207. คุณเคยพาครอบครัวไปเที่ยวนอกบ้านในวันหยุดบ้างหรือไม่ 30 []
- 1 ไม่ 2 เคย น้อยกว่า 1 ครั้ง/เดือน
- 3 เคย ประมาณเดือนละ.....ครั้ง
- ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว
208. ท่านทราบหรือไม่ว่าการสมรสจะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายเมื่อใด 31 []
- 1 ทราบ เมื่อ.....
- 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ
209. และการสมรสจะสิ้นสุดตามกฎหมายเมื่อใด 32 []
- 1 ทราบ เมื่อ.....
- 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ
210. การจดทะเบียนสมรสทำกันที่ใด 33 []
- 1 ทราบ ที่.....
- 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ
211. ตามกฎหมายกำหนดค่าใช้จ่ายและหญิงสมรสกันได้เมื่ออายุกี่ปี 34 []
- 1 ทราบ อายุ.....ปี
- 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ
212. มีกรณีใดบ้างที่กฎหมายให้คู่สมรสมหย่ากันได้ 35 []
- 1 ทราบ คือ
- 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ

213. ท่านทราบหรือไม่ว่าหญิงที่สามีตายหรือการสมรสสิ้นสุดลง จะสมรสใหม่ได้เมื่อใด
จึงจะถูกต้องตามกฎหมาย 36 []
- 1 ทราบ เมื่อ.....
- 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ
214. ท่านทราบไหมว่าสินสมรสหมายถึงอะไร 37 []
- 1 ทราบ หมายถึง.....
- 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ
215. ของหมั้น (เช่น แหวนหมั้น) เป็นสินสมรสใช่หรือไม่ 38 []
- 1 ใช่ 2 ไม่ใช่
- 8 ไม่ทราบ 9 ไม่ตอบ
216. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการจดทะเบียนโสดเกย์ 39 []
- 1 ไม่เห็นด้วย เพราะ.....
- 2 เห็นด้วย เพราะ.....
- 3 ไม่มีความเห็น

#####

ประวัติผู้เขียน

นายเรวัต แสงสุริยงค์ เกิดวันที่ 26 พฤษภาคม พ.ศ.2507 ที่อำเภอนางเล็ง จังหวัด นครปฐม สำเร็จปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) วิชาเอกสังคมศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน เมื่อปีการศึกษา 2529 และเข้าศึกษาต่อระดับ ปริญญาโทบัณฑิต สาขาสังคมวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปี พ.ศ.2530 ปัจจุบันรับราชการครูในตำแหน่งอาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนสมุทรพิทยาคม อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ